

Διαγώνισμα Φυσικής Προσανατολισμού Θετικών Σπουδών Β' Λυκείου 03/01/2025

ΘΕΜΑ Α

Στις ερωτήσεις Α1 – Α4 να επιλέξετε τη σωστή απάντηση.

Α1. Ένα σώμα μάζας 2 kg χτυπάει σε κατακόρυφο τοίχο με οριζόντια ταχύτητα 2m/s και επιστρέφει με οριζόντια ταχύτητα μέτρου 1m/s. Το μέτρο της μεταβολής της ορμής του ισούται με:

- α) 2 kg·m/s   β) 3 kg·m/s   γ) 6 kg·m/s   δ) 9 kg·m/s

(5 μονάδες)

Α2. Δύο αντιστάσεις R_1 και R_2 συνδέονται παράλληλα και τροφοδοτούνται από (κοινή) τάση. Η πρώτη αποδίδει ισχύ 10 W και η δεύτερη 20 W. Ποια από τις παρακάτω σχέσεις είναι σωστή ;

- α) $R_2=2R_1$ β) $R_1=2R_2$ γ) $R_1=4R_2$ δ) $R_2=4R_1$

(5 μονάδες)

Α3. Το ποσό της θερμότητας που εκλύεται σε έναν αντιστάτη με σταθερή αντίσταση R όταν διαρρέεται από ρεύμα έντασης I σε χρόνο t , είναι Q . Αν η ένταση του ρεύματος υποδιπλασιαστεί, το ποσό της θερμότητας που εκλύεται στον ίδιο αντιστάτη και στον ίδιο χρόνο είναι:

- α) $Q/4$ β) $2Q$ γ) $Q/2$ δ) $4Q$

(5 μονάδες)

Α4. Λαμπτήρας με στοιχεία κανονικής λειτουργίας $\ll 40\text{ W}, 20\text{ V} \gg$, συνδέεται σε σειρά με αντιστάτη αντίστασης $R=10\ \Omega$. Για να λειτουργεί κανονικά ο λαμπτήρας θα πρέπει να τροφοδείται το κύκλωμα από τάση V :

- α) 100 V   β) 20 V   γ) 60 V   δ) 40 V

(5 μονάδες)

Α5. Να χαρακτηρίσετε την κάθε πρόταση παρακάτω με το γράμμα Σ αν είναι σωστή ή με το γράμμα Λ αν είναι λανθασμένη.

- α) Στην οριζόντια βολή ενός σώματος, το μέτρο του ρυθμού μεταβολής της ορμής του ισούται με το βάρος του.
β) Στην ομαλή κυκλική κίνηση ενός σώματος η κεντρομόλος δύναμη αυξάνεται.
γ) Η αρχή διατήρησης της ορμής είναι άμεση συνέπεια του 3^{ου} νόμου του Νεύτωνα.
δ) Η φορά κίνησης των ηλεκτρονίων λέγεται συμβατική φορά του ηλεκτρικού ρεύματος.
ε) Όταν η ολική ορμή ενός συστήματος δύο κινούμενων σωμάτων είναι μηδέν, τότε και η ολική κινητική ενέργεια είναι σίγουρα μηδέν.

(5 μονάδες)

ΘΕΜΑ Β

Β1. Σώμα μάζας m_1 κινείται με ταχύτητα μέτρου v_1 και συγκρούεται κεντρικά και πλαστικά με ακίνητο σώμα μάζας m_2 . Το συσσωμάτωμα που δημιουργείται αποκτά ταχύτητα μέτρου $\frac{v_1}{3}$.

- ι) Ο λόγος $\frac{m_1}{m_2}$ των μαζών των δύο σωμάτων είναι:

α) $\frac{m_1}{m_2} = \frac{1}{3}$ β) $\frac{m_1}{m_2} = \frac{1}{2}$ γ) $\frac{m_1}{m_2} = \frac{1}{4}$

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να την αιτιολογήσετε.

(1+4 μονάδες)

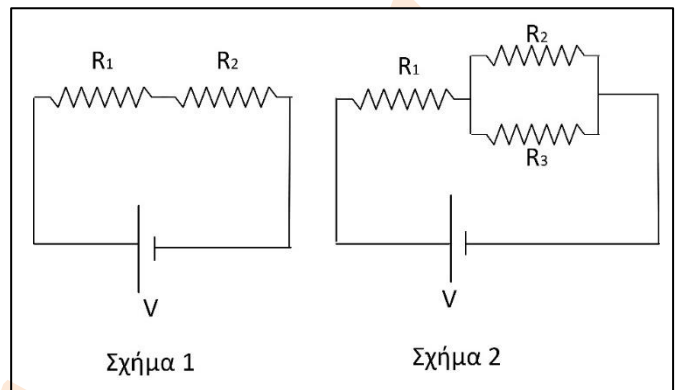
ii) Αν το μέτρο της δύναμης που δέχεται το σώμα μάζας m_1 είναι $2 \cdot m_1 \cdot v_1$, η χρονική διάρκεια της κρούσης είναι:

α) $\frac{1}{2} s$ β) $\frac{1}{6} s$ γ) $\frac{1}{3} s$

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να την αιτιολογήσετε.

(1+4 μονάδες)

B2. Δύο αντιστάτες με αντίσταση $R_1=R$ και $R_2=2R$ συνδέονται σε σειρά και στα άκρα τους εφαρμόζεται τάση V , οπότε ο ρυθμός παραγωγής θερμότητας στην αντίσταση R_2 είναι P_2 (σχήμα 1).

Στο σχήμα 2, συνδέουμε αντίσταση $R_3=2R$ παράλληλα στην αντίσταση R_2 και εφαρμόζεται η ίδια τάση V στο κύκλωμα. Ο ρυθμός παραγωγής

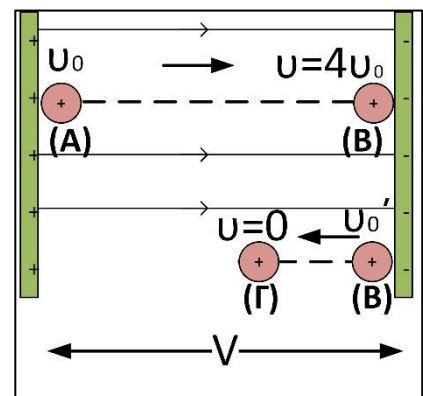
θερμότητας στην αντίσταση R_2 είναι P'_2 . Ο λόγος των δύο ρυθμών $\frac{P'_2}{P_2}$, είναι:

α) $\frac{9}{16}$ β) $\frac{9}{4}$ γ) $\frac{3}{5}$

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να την αιτιολογήσετε.

(1+7 μονάδες)

B3. Θετικά φορτισμένο σωματίδιο εκτοξεύεται με ταχύτητα μέτρου v_0 από σημείο Α πολύ κοντά στον θετικό οπλισμό ομογενούς ηλεκτρικού πεδίου. Το σωματίδιο αποκτά τετραπλάσια ταχύτητα μέτρου $v = 4v_0$ στο σημείο Β, πολύ κοντά στον αρνητικό οπλισμό. Η απόσταση των πλακών είναι $AB = \ell$ και μεταξύ τους επικρατεί τάση V .

Μεταφέρουμε το σωματίδιο στη θέση Β και το εκτοξεύουμε με νέα αρχική ταχύτητα μέτρου v'_0 αντίρροπα από τις δυναμικές γραμμές του πεδίου, τέτοια ώστε να σταματήσει σε σημείο Γ, με $B\Gamma=AB/3$.

Η σχέση μεταξύ της v'_0 και της v_0 είναι:

α) $v'_0 = v_0$ β) $v'_0 = \sqrt{15}v_0$ γ) $v'_0 = \sqrt{5}v_0$

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

(1+6 μονάδες)

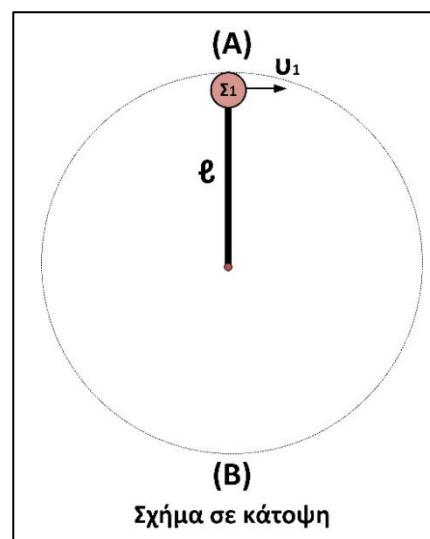
ΘΕΜΑ Γ

Σώμα Σ_1 μάζας $m_1=1\text{ kg}$ είναι κολλημένο στο άκρο αβαρούς ράβδου μήκους $\ell=2\text{ m}$. Τη χρονική στιγμή $t=0$ ξεκινάει από τη θέση Α και εκτελεί ομαλή κυκλική κίνηση σε λείο οριζόντιο δάπεδο με ταχύτητα μέτρου $v_1=5\text{ m/s}$, όπως φαίνεται στο διπλανό σχήμα (κάτοψη). Να υπολογίσετε:

Γ1) Την περίοδο και τη γωνιακή ταχύτητα της κυκλικής κίνησης.
(2+3 μονάδες)

Γ2) Τη χρονική στιγμή που θα έχει διαγράψει γωνία $\theta=30^\circ$, καθώς και το μήκος του τόξου που θα έχει διανύσει μέχρι τότε.
(3+2 μονάδες)

Γ3) Το μέτρο της μεταβολής της ορμής κατά τη μετακίνησή του από τη θέση Α στη θέση Β (έχει διαγράψει γωνία 180°).

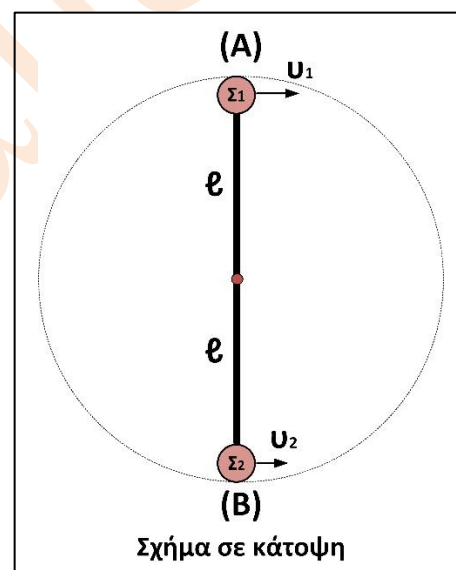
(4 μονάδες)

Επαναφέρουμε το σώμα Σ_1 στη θέση Α και τοποθετούμε στη θέση Β σώμα Σ_2 μάζας $m_2=2\text{ kg}$, το οποίο είναι και αυτό κολλημένο σε όμοια αβαρή ράβδο. Εκτοξεύουμε ταυτόχρονα τα δύο σώματα την $t'=0$ με ταχύτητες μέτρου $v_1=5\text{ m/s}$ και $v_2=1\text{ m/s}$, όπως φαίνεται στο διπλανό σχήμα.

Γ4) Να υπολογίσετε τη χρονική στιγμή που θα συγκρουσθούν για πρώτη φορά και τον αριθμό περιστροφών που θα έχουν εκτελέσει.
(3+3 μονάδες)

Γ5) Αν τα σώματα αποκτούν αντίθετες ταχύτητες μετά την κρούση, να βρεθεί το ποσοστό μεταβολής της κινητικής ενέργειας του σώματος Σ_1 κατά την κρούση.

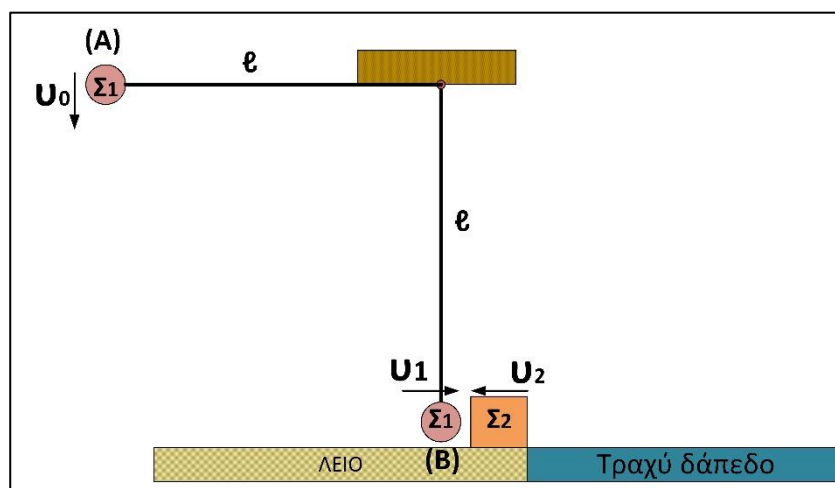
(5 μονάδες)

Δίνεται η επιτάχυνση της βαρύτητας: $g = 10\text{ m/s}^2$.

ΘΕΜΑ Δ

Σώμα Σ_1 μάζας $m_1=2\text{ kg}$ είναι δεμένο στο άκρο ενός κατακόρυφου νήματος μήκους ℓ , το άλλο άκρο του οποίου είναι ακλόνητα στερεωμένο σε οροφή. Φέρνουμε το νήμα σε οριζόντια θέση και το εκτοξεύουμε με ταχύτητα μέτρου $v_0=2\text{ m/s}$, κάθετη στο νήμα, όπως φαίνεται στο διπλανό σχήμα.

Όταν φτάσει στην κατακόρυφη θέση με ταχύτητα μέτρου $v_1 = 4 \text{ m/s}$, συγκρούεται κεντρικά με σώμα Σ_2 μάζας $m_2=1 \text{ kg}$, το οποίο κινείται αντίρροπα με ταχύτητα μέτρου $v_2 = 3 \text{ m/s}$.

Μετά την κρούση το Σ_1 ακινητοποιείται, ενώ το Σ_2 εισέρχεται κατευθείαν σε τραχύ οριζόντιο δάπεδο, με συντελεστή τριβής ολίσθησης $\mu = 0,2$. Να βρεθεί:

Δ1) Η τάση του νήματος στην αρχική θέση (το νήμα σε οριζόντια θέση).

(4 μονάδες)

Δ2) Η ταχύτητα του σώματος Σ_2 μετά την κρούση.

(3 μονάδες)

Δ3) Το μέτρο της μεταβολής της ορμής του σώματος Σ_1 , κατά την κίνηση του από τη θέση Α στη θέση Β.

(4 μονάδες)

Δ4) Το ποσοστό της κινητικής ενέργειας του σώματος Σ_1 πριν την κρούση, που μεταφέρθηκε στο σώμα Σ_2 .

(4 μονάδες)

Δ5) Η ενέργεια απωλειών κατά την κρούση καθώς και η θερμότητα λόγω τριβής, μέχρι το σώμα Σ_2 να σταματήσει.

(2+3 μονάδες)

Δ6) Η απόσταση του σημείου όπου ο ρυθμός μεταβολής της κινητικής ενέργειας του σώματος Σ_2 είναι -6 J/s , από το σημείο όπου σταματάει.

(5 μονάδες)

Δίνεται η επιτάχυνση της βαρύτητας: $g = 10 \text{ m/s}^2$.